ايپتاۋ

امەريكا جاقتىڭ شينجياڭعا كۇيە جاعۋ، داتتاۋ نيەتى سۇرقيا

□ توعىزتاراۋ اۋدانى ءىسلام ءدىنى قوعامىنىڭ ورىنباسار باستىعى، توعىزتاراۋ اۋدانى جىرعالاڭ اۋىلى وشاعاندى مەشىتىنىڭ يمامى اسپيدەن سامەت

بۇرىن ءبىر مەزگىل "ءۇش ءتۇرلى كۇش" شينجياڭعا ورشەلەنە كەۋلەپ كىرىپ ءبۇلدىرۋ جۇرگىزدى، ولار ءىسلام ءدىنىنىڭ قايدالارىن اۋىر دارەجەدە بۇرمالاپ، قىرۋار قيىنسىز ساندىراقتاردى ورشەلەنە تاراتىپ، ۇلتشىل وشپەندىلىك پەن ۇلتشىل كەمىستۇڭگە جەلىكتىرىپ، شينجياڭنىڭ قوعامى ورنىقتى، ۇلتتارى ىنتىماقتى، دىندەرى جاراسىمدى اسا تاماشا جاعدايىن بۇلدىرۋگە ۇرىندى. ءدىني ۇشقارى يدەيانىڭ ازدىرۋىندا ءىشىنارا ادامدار شىرعاعا ءتۇسىپ لاڭكەستىك ارەكەتتەرگە، ۇشقارىلىق ارەكەتتەرگە قاتىناسۋعا ىنتالىقتالىپ، ماجبۇرلەنىپ، اربالىپ، قالىڭ بەيكۇنا بۇقارانى زيانكەستىككە ۇشىراتتى، ءۇزىز دە، وتباسى دا اۋىر بوداۋ بەردى.

قاتاڭ جاعداي الدىندا، شينجياڭ، ءبىر جاعنان، سوققى بەرىپ، ەندى ءبىر جاعنان، الدىن الىپ، زاڭ بويىنشا كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىن قۇرىپ، ءدىني ۇشقارى يدەيانىڭ ۇلانۇىنا ۇشىراعان بۇقارانى دەر كەزىندە قۇتقارىپ، ولاردىڭ قالىپتى قوعامدىق تۇرمىسىن توعىسۇىنا كومەكتەستى. كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا تاربيەلەنۇشىلەر مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل - جازۋدى، زاڭدى، كاسىپتىك شەبەرلىكتى ۇيرەنىپ، دشەر اس، جاتىن ورنىمەن تەگىن قامدالىپ، 24 ساعاتتىق ەمدەۋ بويىنشا قىزمەت وتەۋدەن تەگىن يگىلىكتەندى. ۇكىمەت تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا تاربيەلەنۇشىلەردىڭ وتباسىلارىنا قاراتا، تەڭ تۇرعىدا قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ، وقۋ - ءىزدەنىس، ەمدەۋ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ سياقتى ءتۇرلى ءتىمدى ساياساتتاردى تيانىاقتاندىرىپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ تۇرمىس - تۇرىنداردىڭ ءوندىرىس، تۇرمىس، جۇمىستانۋ، وقۋ، ەمدەلۋ سياقتى جاقتاردىڭ ءىس جۇزىندەگى قيىنشىلىقتارىن شەشۋگە كومەكتەسىپ، تاربيەلەنۇشىلەردى ارتقى ۋايىمنان ارىلتتى. ەڭبەك بىلۋىمشە، قىستاعىمىزداعى تاربيەلەنۇشىلەر جاتاقتى ءتۇزىم بويىنشا باسقارىلىپ، ۇيىنە قايتۇىنا، جۇمىسى بولسا رۇقسات الۋىنا، وتباسىنداعىلارىمەن، دوستارىمەن قاي - قاشان دا حات - حابار السۋىنا مۇمكىندىك جاراتىلعان. تاربيەلەنۇشىلەر باۋلۋدان كەيىن، شىت جاڭا ادامعا وزگەرىپ، ادەپ - يىبانى دارىپتەپ، ەڭبەكتى ءسۇيىپ، تازالىققا ءمان بەرىپ، تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل - جازۋدى، زاڭدى، كاسىپتىك شەبەرلىكتى ۇيرەنىپ، دشەر اس، جاتىن ورنىمەن تەگىن قامدالىپ، 24 ساعاتتىق ەمدەۋ بويىنشا قىزمەت وتەۋدەن تەگىن يگىلىكتەندى. ۇكىمەت تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا تاربيەلەنۇشىلەردىڭ وتباسىلارىنا قاراتا، تەڭ تۇرعىدا قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ، وقۋ - ءىزدەنىس، ەمدەۋ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ سياقتى ءتۇرلى ءتىمدى ساياساتتاردى تيانىاقتاندىرىپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ تۇرمىس - تۇرىنداردىڭ ءوندىرىس، تۇرمىس، جۇمىستانۋ، وقۋ، ەمدەلۋ سياقتى جاقتاردىڭ ءىس جۇزىندەگى قيىنشىلىقتارىن شەشۋگە كومەكتەسىپ، تاربيەلەنۇشىلەردى ارتقى ۋايىمنان ارىلتتى. ەڭبەك بىلۋىمشە، قىستاعىمىزداعى تاربيەلەنۇشىلەر جاتاقتى ءتۇزىم بويىنشا باسقارىلىپ، ۇيىنە قايتۇىنا، جۇمىسى بولسا رۇقسات الۋىنا، وتباسىنداعىلارىمەن، دوستارىمەن قاي - قاشان دا حات - حابار السۋىنا مۇمكىندىك جاراتىلعان. تاربيەلەنۇشىلەر باۋلۋدان كەيىن، شىت جاڭا ادامعا وزگەرىپ، ادەپ - يىبانى دارىپتەپ، ەڭبەكتى ءسۇيىپ، تازالىققا ءمان بەرىپ، زاڭدى ءبىلىپ، زاڭعا بويسۇنىپ، بۇرىنعى ناشار ادەتتەرىنەن قۇتىلىپ قانا قويماي، كوڭىلدەگىدەي جۇمىس تا تاپقان. ءدال وسى تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى تاربيەلەنۇشىلەردى "ءۇش ءتۇرلى كۇش"تىڭ شەڭگەلىنەن اراشالاپ، زاڭعا قايشى قىلمىس جاساۋ جولىنان قايتارىپ اكەلدى. تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتى تاربيەلەنۇشىلەردى قۇتقارىپ قانا قويماي، ولاردىڭ وتباسىن قۇتقارۋمەن بىرگە، ءتىپتى دە جاقسى تۇرمىس كەشىرۋىنە مۇمكىندىك جاسادى.

تاياۋدا مەن امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسىنىڭ شينجياڭعا ساياتىن ايتىلمىس سوراقى "زاڭ جوبا"سىن ماقۇلداپ، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىن "جازا لاگەرى"، "قاماۋ لاگەرى" دەپ ايتقانىن كوردىم، بۇل ايتىلمىنىڭ ەش نەگىزى جوق. شينجياڭداعى كوپتەگەن ءدىني قايراتكەرلەر تۇڭعىلدەي تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىن كەزىرەن كەشىرگەن، مەن دە بارىپ كورگەنمىن، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا تاربيەلەنۇشىلەردىڭ كلاسىندا جانە جاتاعىندا قىستا پار، جازدا اۋا رەتتەگىش بار، جاتاقتارىندا تەلەۋيزور، تاعى تەگىن مونشا بار، اسحاناسى كەڭ دە جارىق، تەگىن قامدايتىن مۇسىلمانشا تاعامدارىنىڭ قورەكتىگى مول، ءتۇرى كوپ. مەن تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ءوز اۋەستەرىنە قاراي ەڭبەك شەبەرلىگىن وزدەرى تاڭداپ ۇيرەنگەنىن، ساباقتان سىرتقى تۇرمىستارىنىڭ دا باي مازمۇندى ەكەنىن كوردىم، مۇنداي تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنىڭ "جازا لاگەرى"مەن، "قاماۋ لاگەرى"مەن قاندايى بايلانىسى بار ەكەنىن شىنمەن ويلاپ جەتە المادىم.

شينجياڭنىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنا قاراتا، ءبىز شينجياڭدىقتار عانا ەمەس سويلەۋ ۇقىعىنا يەمىز. ال، ءىشىنارا ادامدار ءىس جۇزىندەگى جاعدايدى مۇلدە تۇسىنبەيدى، اۋەلى، شينجياڭعا كەلىپ تە كورمەگەن، قيىنسىز جورامال جاساپ، اۋزىنا كەلگەندەرىن كوكىپ، كوسەمسىپ، ادەيى وتىرىك ايتىپ، شىندىقتى بۇرمالادى. ولار وسى بىرنەشە جىلدا ۇشقارىلىقتى الاستاۋ قىزمەتىنىڭ شينجياڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنا اكەلگەن ناقتى جاقسىلىعىن كورمەي وتىرعانى ما؟ ولاردىڭ مۇنىسى بوتەن نيەت، دشىنە بۇككەن ارامزالىق! شينجياڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ باقتىنى، جايلى تۇرمىسىن كورگىسى كەلمەگەندىكتەن، شينجياڭنىڭ قازىرگى گۇلدەنىپ - كوركەيۋىن، تولقىسۋىن، ورنىقتىلىعىن كورمەسكە سالىپ، شىندىق الدىندا سان قيلى سۇمدىق سايلاپ، وسەك ايتىپ، جالا جابۋدا. الايدا، ول ادامدار مەيلى قالاي كۇيە جاقسادا، بۇلتارتپاس شىندىق الدىمىزدا تۇر، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى لاڭكەستىكتى، ءدىني ۇشقارىلىقتى ءتۇپ قاينارىنان جويدى، ول شينجياڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ادامدىق ۇقىعىنا تولىق قۇرمەت ەتۋ جانە قامتاماسىز ەتۋ سانالادى، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى بولماسا، بۇگىنگى شينجياڭنىڭ جاراسىمدىلىعى، ورنىقتىلىعى بولماس ەدى.

قازىر شينجياڭ ورنىقتى، ءار ۇلت حالقىنىڭ نەگىزگى ادامدىق ۇقىعى تولىق قامتاماسىز ەتىلىپ، ۇشقارى يدەيانىڭ زالالىنا ۇشىراعاندار باۋلۋ ارقىلى ۇشقارى يدەيادان ارىلىپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىكتەن الشاقتادى، شينجياڭنان زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ءۇسىپ - وربيتىن توپىراق جويىلدى. وسى كەزدە امەريكانىڭ شينجياڭعا ساياتىن ايتىلمىس "زاڭ جوبا"سىن شىعارۋىنداعى ماقساتى شينجياڭدى اۋعانستان، سيريا سياقتى بىلىقتىرعانىنان كەيىن، شاق - شالەكەيىن شىعارۋعا رەتىن كەلتىرۋ. بۇعان ۇيعۇر بۇقاراسىن قامتىعان شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقى استە جول بەرمەيدى.

تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى "اۋرۋ ەمدەپ، ادام قۇتقاراتىن" جەر

□ قاشقار قالاسى ايتكار مەشىتىنىڭ يمامى مامەت جۇما

ۇيعۇر ۇلتىندا: "حالىق تىنىشتىقتى تىلەيدى، جاۋ بىلىقپالىقتى اڭسايدى" دەگەن ءتامسىل بار. امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلدادى، مۇنداعى ماقساتى ءبىزدىڭ قازىرگى تىنىش تا بەرەكەلى جاعدايىمىزدى ءبۇلدىرىپ، شينجياڭدى بىلىقپالىققا ءتۇسىرىپ، شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىنىڭ تىرشىلىك ۇقىعى، ءومىر ءسۇرۇۋ ۇقىعى، دامۇ ۇقىعى سياقتى نەگىزگى ادامدىق ۇقتارىنا سۇعاناقتىق جاساۋ.

كەزىندە ءبىر مەزگىل قاشقار ايماعىندا ءۇرتىس زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارى (وقيعا) تۋىلدى، بۇل سودىرلار ءدىني ۇشقارى يدەيامەن اۋىر دارەجەدە ۇلانعان، "ادام ءولتىرىپ شەيت بولعاندار جاننىڭ كىرەدى" دەگەندى عانا ويلاپ، كوپتەگەن بەيكۇنا بۇقارانىڭ ومىرىنە زيان جەتكىزدى، مەنىڭ اكەم جۇما تايىردى ءدىني ۇشقارى يدەيامەن اۋىر دارەجەدە ۇلانعان وسى ادامدار ولتىرگەن. زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەتتەرىنىڭ كوپ تۇىلۋى، ءجيى تۇىلۋى جاعدايىن ۇونەمدى شاۋجايلاۋ، ادامدىق ۇقىعى مۇمكىندىكتىڭ بارىنشا قامتاماسىز ەتۋ ءۇشىن، شينجياڭ زاڭ بويىنشا كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعن قۇرىپ، كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىن ورىستەتتى. ايتسە دە، ءىشىنارا جات نيەتتى ادامدار تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعن سۇرقيا ماقساتپەن قايتا - قايتا تىلگە تيەك ەتىپ، تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىن ءتۇرلى تاسىلدەردەن پايدالانىپ بۇرمالادى، مەنىڭ ايتقىم كەلەتىنى، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى قۇرىلۋعا ءتيىستى بولىپ قالماستان، مۇنان دا ەرتەرەك قۇرىلعان بولسا جاقسى بولار ەدى.

مەن كەزىندە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعنا تالاي بارىپ ەكسكۇرسيالادىم، شىندىق شەتەلدەگى ءىشىنارا ادامدار ايتقان سياقتى ەمەس، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى ولار ايتقانداي "جازا لاگەرى" تىپتەن ەمەس. مەن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ۇيرەنۋ جانە تۇرمىس جاعدايىن كوردىم، ول ارادا تۇرمىس قۇرىلعىلارى تولىق، قىستا بولمەلەردە پار، جازدا اۋا رەتتەگىش، جاتاقتاردا تەلەۋيزور بار؛ ارناۋلى ەمدەۋ بولمەسى 24 ساعات بويى تەگىن ەمدەۋمەن قىزمەت وتەيدى؛ بولمە ءىشى - سىرتىندا مادەنيەت، دەنە تاربيە قيمىل ورىندارى بار، ول ارادا ۇنەمى باي مازمۇندى مادەنيەت، دەنە تاربيە، كوڭىل اشۋ قيمىلدارى وتكىزىلەدى؛ تاربيەلەنۇشىلەردىڭ كىتاپ وقىپ ۇيرەنۋىنە قولايلىلىق جاراتقان كىتاپ وقۋ بولمەسى بار؛ زاڭدىق اقىل - كەڭەس سۇراۋ بولمەسى تاربيەلەنۇشىلەردىڭ زاڭ جاعنداعى قينىشىلىقتارى مەن كۇدىكتەرىن دەر كەزىندە شەشۋىنە كومەكتەسەدى؛ پسيحيكالىق اقىل - كەڭەس سۇراۋ بولمەسى پسيحيكالىق اقىل - كەڭەس بەرۋ قىزمەتىن وتەپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ پسيحيكالىق اقاۋسىزدىعىنا كومەك بولادى. تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ءبارى قارتتاردى كۇتىمدەۋ، ەمدەۋ سياقتى قوعامدىق قامسىزداندىرۋدان يگىلىكتەندى، جالپى حالقتىڭ دەنساۋلىعىن تەكسەرۋگە قاتىناسادى.

تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل - جازۋدى، زاڭدى، كاسىپتىك شەبەرلىكتى، سوندداي - اق ۇشقارىلىقتى الاستاۋدى نەگىزگى مازمۇن ەتكەن وقىتۋ ساباقتارى ورنالاستىرىلعان. مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل - جازۋدى ۇيرەنۋ ارقىلى تاربيەلەنۇشىلەر مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل - جازۋدى قابىلداتىن كۇشەيتىپ، وسى زامانعى ورىكەنيەتتى تۇرمىسقا اناعۇرلىم ويداعىداي توعسا الاتىن بولدى. ءتىل ۇيرەنۋمەن قاتار، تاربيەلەنۇشىلەر ءوز ەركى بويىنشا كىيىم - كەشەك تىگۋ، ازىق - تۇلىك مانەرلەۋ، اجارلاندىرۋ، شاش اسەمدەۋ، ماشينا رەمونتتاۋ، كىلەم توقۋ سياقتى شەبەرلىكتەردى ۇيرەندى، كەيىرەۋلەرى كوپ ءتۇرلى شەبەرلىكتى قاتار ۇيرەندى. بۇل پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ ولارعا كومەكتەسۋى، ولاردى سۇيەمەلدەۋى، ولاردى قۇتقارۋى. وسىعان مەڭزەس، مەن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنىڭ ءدىني ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعان، سوندداي - اق جەڭىل دارەجەدە قىلمىس وتكىزگەن ادامدارىنا تاربيەلەۋدەن، قۇتقارۋدەن، كومەكتەسۋدەن، سۇيەمەلدەۋدەن، ولاردىڭ قالىپتى تۇرمىس وتكىزۋىنە كومەكتەسۋدەن باتىل قۇاتتايمىن، باتىل قولدايمىن.

ءدىني وقىتۋشى - قىزمەتكەر رەتىندە، مەن ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ ءدىن ەمەستىگىن انىق بىلەمىن. ءدىني ۇشقارىلىق ءدىندى جەلەۋ ەتكەن، ايتسە دە ءدىننىڭ اقيدالارىنا بۇكىلدەي قيعاشتىق دىستەگەن. تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعن ەكسكۇرسيالاۋ ارقىلى مەن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا ۇيرەنىپ جاتقاندارىڭ بارلىعىنىڭ ءدىني ۇشقارى يدەيامەن ۇلانىپ، قوعامعا بەلگىلى قاتەر توندىرگەندەر ەكەندىگىن، ءبراق پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ ولاردان كەشىگەندىگىن ءبىلدىم. تاربيەلەنۇشىلەر تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا پارتيانىڭ ۇلت، ءدىن ساياساتىن جانە زاڭدارىن، زاڭ ەرەجەلەردى ۇيرەنەدى، نەنىڭ زاڭدى ءدىني قيمىل، نەنىڭ زاڭسىز ءدىني قيمىل، نەنىڭ ءدىني ۇشقارىلىق ەكەندىگىن ۇيرەنىپ، ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ ءدىن اقيدالارىنا بۇكىلدەي قيعاش ەكەندىگىن، لاڭكەستىكتىڭ، ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ سۇرقيا ءمانى مەن اۋىر زاردابىن انىق تانىپ جەتتى.

(جالعاسى 12 - بەتتە)

كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ باقتىنى، تاماشا تۇرمىستىڭ قاقپاسىن اشىپ بەردى

□ ونسۋ اۋدانى كوممۇنيستىك جاستار وداعى قالاشعى تومەنگى جام قىستاعى مەشىتىنىڭ يمامى احمەت وسمان

جۇىقتاعى ءبىر مەزگىلدە، مەن حابارلاردان امەريكادا ءىس ادامدارىنىڭ زىمىياندىق وسەك - ايىڭنان، سۇرقيا تاسىلدەردەن پايدالانىپ، شينجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋ قىزمەتىنە ورشەلەنە سوقتىققاندىعىن، قارالاعاندىعىن كوردىم. ولار تىنتەي دە دالەل - فاكت نەگىزى جوق، تەكسەرىپ دالەلدەمەگەن جاعداي استىندا، شىندىقتى بۇرمالاپ، اۋزىنا كەلگەندى كوكىپ، كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعنا قيىنسىز پالە جاپتى؛ ولار ءتۇستى كوزىلدىرىك تاعىپ الىپ، ادامدىق ۇقىعى جەلەۋ ەتىپ، شينجياڭنىڭ كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىنە جات نيەتپەن جالا جاپتى. وسىندا تۇىپ - وسكەن شينجياڭدىق رەتىندە، ءدىني قايراتكەر رەتىندە، مەن، ءسوزسىز، ورتاعا شىعىپ شىندىقتى ايتۋىم، تەمىردەي فاكت ارقىلى ولاردىڭ جالعان وسەگى مەن سوراقى ساندىراعىن ايىراداي اشىپ، ەل - جۇرتقا ولاردىڭ سۇرقيا بەت - بەينەسىن اشىپ كورسەتىپ، اقيقاتتىڭ ساۋلەسى ارقىلى قيىنسىز تەرىس پىكىرلەردىڭ تۇمانىن سەيىلتەمىن.

لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق ـــ ادامزات قوعامىنىڭ ورتاق جاۋى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ـــ حالقارالىق قوعامنىڭ ورتاق جاۋاپكەرشىلىگى. لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق سىندى حالقتىڭ ءومىرى مەن مال - مۇلكىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە اۋىر قاتەر توندىرگەن وسى قوعامدىق ۇلى وسپەنى جويىپ، حالقتىڭ ار - نامىسى مەن قادىر - قىمباتىن قورعاپ، حالقتىڭ تىرشىلىك ۇقىعى، ءومىر ءسۇرۇۋ ۇقىعى، دامۇ ۇقىعى سياقتى نەگىزگى ادامدىق ۇقىعىن قامتاماسىزداندىرىپ، حالقتىڭ تىنىش، بەرەكەلى قوعامدىق ورتادا باقتىنى تۇرمىس كەشىرۋىنە وراي جاراتۋ ـــ دۇنيە جۇزىندەگى جاۋاپكەرشىلىگى كۇشتى ءاربىر ۇكىمەتتىڭ مىندەت جاۋاپكەرشىلىگى بولماق.

شينجياڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋدىڭ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋدىڭ قاتاڭ جاعدايىنا ءدوپ كەلگەندە، شينجياڭ ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋدى قاتار جۇرگىزگەن تاباندى بولىپ، از ساندىعى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارعا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەرۋمەن بىرگە، ءدىني ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارەجەدە قايشىلىق جاساپ، قىلمىس وتكىزگەن ادامدارىدى ەڭ جوعارى شەكتە تاربيەلەپ قۇتقاردى. شينجياڭنىڭ كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىن ورىستەتتى. ايتسە دە، ءىشىنارا جات نيەتتى ادامدار تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعن سۇرقيا ماقساتپەن قايتا - قايتا تىلگە تيەك ەتىپ، تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىن ءتۇرلى تاسىلدەردەن پايدالانىپ بۇرمالادى، مەنىڭ ايتقىم كەلەتىنى، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى قۇرىلۋعا ءتيىستى بولىپ قالماستان، مۇنان دا ەرتەرەك قۇرىلعان بولسا جاقسى بولار ەدى.

مەن كەزىندە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعنا تالاي بارىپ ەكسكۇرسيالادىم، شىندىق شەتەلدەگى ءىشىنارا ادامدار ايتقان سياقتى ەمەس، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى ولار ايتقانداي "جازا لاگەرى" تىپتەن ەمەس. مەن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ۇيرەنۋ جانە تۇرمىس جاعدايىن كوردىم، ول ارادا تۇرمىس قۇرىلعىلارى تولىق، قىستا بولمەلەردە پار، جازدا اۋا رەتتەگىش، جاتاقتاردا تەلەۋيزور بار؛ ارناۋلى ەمدەۋ بولمەسى 24 ساعات بويى تەگىن ەمدەۋمەن قىزمەت وتەيدى؛ بولمە ءىشى - سىرتىندا مادەنيەت، دەنە تاربيە قيمىل ورىندارى بار، ول ارادا ۇنەمى باي مازمۇندى مادەنيەت، دەنە تاربيە، كوڭىل اشۋ قيمىلدارى وتكىزىلەدى؛ تاربيەلەنۇشىلەردىڭ كىتاپ وقىپ ۇيرەنۋىنە قولايلىلىق جاراتقان كىتاپ وقۋ بولمەسى بار؛ زاڭدىق اقىل - كەڭەس سۇراۋ بولمەسى تاربيەلەنۇشىلەردىڭ زاڭ جاعنداعى قينىشىلىقتارى مەن كۇدىكتەرىن دەر كەزىندە شەشۋىنە كومەكتەسەدى؛ پسيحيكالىق اقىل - كەڭەس سۇراۋ بولمەسى پسيحيكالىق اقىل - كەڭەس بەرۋ قىزمەتىن وتەپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ پسيحيكالىق اقاۋسىزدىعىنا كومەك بولادى. تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ءبارى قارتتاردى كۇتىمدەۋ، ەمدەۋ سياقتى قوعامدىق قامسىزداندىرۋدان يگىلىكتەندى، جالپى حالقتىڭ دەنساۋلىعىن تەكسەرۋگە قاتىناسادى.

تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنىڭ تەگىن تاربيەلەۋى، باۋلۋى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارىنىڭ (وقيعالارىنىڭ) كوپ تۇىلۋىن، ءجيى تۇىلۋىن تەجەۋدىڭ، ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ ءوسىپ - ءۇرىبىتىن توپىراعىن جويۋدىڭ كوكەي تەستى قاجەتى ءارى تاربيەلەنۇشىلەردىڭ مادەنيەت ءبىلىمى مەن زاڭدىق ورەسىن ۇتىمدى جوعارىلاتىپ، ەڭبەك دستەۋ شەبەرلىگىن يگەرىپ، جۇمىسقا ورنالاسىپ كىرىستى ارتتىرۋدى جەبەۋدىڭ كوكەي تەستى قاجەتى، ونان دا ماڭىزدىسى، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايىاندى تىنىشتىعىن جۇزەگە اسىرۋدىڭ كوكەي تەستى قاجەتى.

مەن كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋدا ايتىلمىس "باس بوستاندىعىنان شەكتەۋدىڭ، ماقرۇم ەتۋدىڭ" مۇلدە بولماعاندىعىن، كەرىسىنشە تاربيەلەنۇشىلەردىڭ لاڭكەستىكتىڭ، ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ شىرماۋىنان قۇتىلۋىنا كومەكتەسەتىن زاڭ بويىنشا قولدانىلعان جارامدى، ۇتىمدى شارا ەكەندىگىن كوزىممەن كوردىم. ەڭ اۋەلى، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ زاڭمەن جونگە ساۋ تانىمىنىڭ كەمشىلدىگىنە باعىنتاي، ارناۋلى زاڭ بىلىمدەرى ساباقتارىن اشىپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ زاڭدى ۇيرەنۋىنە، زاڭعا قانىق بولۋىنا، مەملەكەت تانىمىن، ازاماتتانىمىن، زاڭمەن جونگە ساۋ تانىمىن كۇشەيتۋىنە جاعداي جاساپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ وقۋ تاۋسقان سوڭ قوعامعا شىعىپ قالپىنا تۇرمىس كەشىرۋىنە نەگىز قالاندى. ەكىنشىدەن، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ باس بوستاندىعى تولىق قامتاماسىز ەتىلدى، باۋلۋدا جاتاقتى ءتۇزىم بويىنشا باسقارۋ جۇرگىزىلىپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ۇيىنە بارىپ كەلۋىنە، وتباسىندا جۇمىس شىعىپ قالسا رۇقسات الۋىنا بولاتىن بولدى. ۇشىنشىدەن، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعندا تۇرمىستىق قۇرىلعىلار تولىق بولدى، قىستا بولمەدە پار بار، جازدا اۋا رەتتەگىش نەمەسە جەلدەتكىش بار، جاتاقتا تەلەۋيزور، مونشا تاربيەلەنۇشىلەرگە تەگىن بەرىلدى، تاعى ەمدەۋ بولمەسىن اشىپ، ءار كۇنى تاربيەلەنۇشىلەردى 24 ساعات تەگىن ەمدەۋ قىزمەت وتەۋىمەن قامدادى، جاي اۋرۋلاردى ەمدەۋ بولمەسىندە ەمدەسە، سالماقتى ناۋقاستاردى شيماحانا جەدەل جەتكىزىپ ەمدەتتى. تورتىنشىدەن، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ رۋحانى مادەنيەت تۇرمىس قاجەتىن قاناعاتتاندىرۋ ءۇشىن، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى بولمە دشىندە جانە سىرتىندا دەنە تاربيە، مادەنيەت قيمىلدارىن وتكىزۋ ورنىن قۇرىپ، الۋان ءتۇرلى مادەنيەت، دەنە تاربيە كوڭىل اشۋ قيمىلدارىن وتكىزدى؛ كىتاپ وقۋ ءۇيىن اشىپ، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ كىتاپ وقۋىنا، ۇيرەنۋىنە قولايلىلىق جاراتتى؛ زاڭدىق اقىل - كەڭەس بەرۋ ءۇشىن جۇمىس شىعىپ قالسا، تاربيەلەنۇشىلەر ءوز ەركى بويىنشا